

Vladimir Božić i Veljko Šegrc, Zagreb

Četvrti svjetski
speleološki kongres
u Jugoslaviji
12. VIII — 26. IX 1965.

U organizaciji Speleološkog društva Jugoslavije, a pod pokroviteljstvom predsjednika Savezne skupštine SFRJ Edvarda Kardelja, održan je u IX mjesecu 1965. godine u našoj zemlji Četvrti svjetski speleološki kongres.

Predsjednik Organizacionog komiteta bio je akademik dr Grga Novak, predsjednik Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu, a generalni sekretar dr Valter Bohinc, naučni saradnik Nacionalne i Sveučilišne biblioteke iz Ljubljane, dok su članovi komiteta bili predstavnici svih republičkih speleoloških društava.

Sam kongres se odvijao u tri dijela: prvi, pretkongresni dio, sastojao se iz nekoliko ekscurzija (u Julijske Alpe 8. — 11. IX, u područje krša u okolici Postojne, Sežane i Gorice 8. — 11. IX i ekscurzije u Križnu i Planinsku jamu 9. — 11. IX); drugi kongresni dio, trajao je od 12. do 16. IX 1965. godine, a treći postkongresni dio izveden je kao terenska demonstracija i ekscurzija po kršu. Službeno otvaranje kongresa izvršeno je u Plesnoj dvorani Postojnske jame, koja je nakon pozdravnih govora, muzičkog programa i svečanog otkrivanja spomen-ploče bila i Kongresna dvorana. Nakon prijema kod predsjednika općine Postojne učesnici su razgledali Postojnsku jamu, Pivku i Črnu jamu.

Radni dio je trajao 13. — 16. IX 1965. i održan je u prostorijama Filozofskog fakulteta u Ljubljani.

Radi što boljeg i uspješnijeg rada bile su formirane grupe i podgrupe, pa je svatko mogao učestvovati u radu one grupe, čiji su ga referati najviše zanimali.

Grupe su bile slijedeće:

I Fizikalna speleologija

A) Opća fizikalna speleologija

1. Kolokvij o koroziji i intenzitetu korozije;
2. Speleoklimatologija — razvitak korozivnih šupljina;
3. Sedimenti u spiljama nevapnenjačkog krša;
4. Razvitak spiljskih ukrasa i spiljska mineralogija;
5. Nastajanje i razvitak speleoloških objekata.

B) Hidrologija krša

1. Hidrološka klasifikacija, iskorištavanje voda u kršu;
2. Hidrologija evropskog krša i susjednih krajeva.

C) Regionalna speleologija

1. Krš u Jugoslaviji i Italiji;
2. Krš centralne Evrope;
3. Krš u SSSR-u;
4. Krš u tropima i SAD;
5. Hidrologija krša u Jugoslaviji;
6. Krš u Evropi i Sahari.

II Biospeleologija

1. Ekologija i fiziologija spiljskih životinja;
2. Opći problemi u speleologiji-mokrospeleobilogija;
3. Regionalna speleologija;
4. Spiljska fauna.

III Paleontologija i speleologija prahistorije

1. Spiljska arheologija;
2. Arheologija i paleontologija.

IV Tehnika istraživanja, speleološka dokumentacija i korištenje speleoloških objekata

1. Tehnika istraživanja speleoloških objekata;
2. Spašavanje iz speleoloških objekata;
3. Turizam u speleologiji.

Osim ovih grupa u okviru kojih su držani referati, organizirane su i posebne radne grupe (kolokviji) koji su za vrijeme kongresa obrađivali posebne probleme:

1. Kolokvij o najdubljim i najdužim speleološkim objektima na svijetu;
2. Kolokvij o speleološkoj službi spašavanja i opremi za spašavanje;
3. Kolokvij o standardizaciji speleoloških znakova i crteža;
4. Simpozij o turizmu u speleologiji;
5. Komisija za kronologiju speleoloških objekata.

Za cijelo vrijeme kongresa bila je u prostorijama Filozofskog fakulteta i speleološka izložba koju je uradio dr Bori Sket. Na izložbi su bila zastupljena sva područja speleologije (od opreme za spuštanje u jame do čovječe ribice).

Svako veče su u festivalskoj dvorani Ljubljanskog velesajma prikazivani speleološki filmovi i dijapozitivi.

15. IX 1965. je u ljubljanskoj Operi za sve učesnike kongresa održana svečana predstava »Ero s onoga svijeta« Jakova Gotovca.

Kao sastavni dio predavanja organizirana je 15. IX ekskurzija autobusima u Ta-borsku jamu i na izvor Ljubljanice.

Posljednjeg radnog dana kongresa održana je svečana plenarna sjednica na kojoj su iznijeti referati o jugoslavenskom kršu. Referate su održali naši najistaknutiji učenjaci: dr V. Bohinec, dr B. Gušić, dr G. Novak, ing. S. Mikulec, dr I. Gams i dr B. Sket.

Istog dana izvršeno je i osnivanje Međunarodnog speleološkog saveza. Za predsjednika je izabran prof. B. Géze iz Francuske, za prvog potpredsjednika T. G. Warwick, iz Engleske, za drugog potpredsjednika ing. S. Mikulec iz Sarajeva, a za generalnog sekretara S. Karkabi iz Libanona.

Zaključeno je, da će se slijedeći, Peti svjetski speleološki kongres održati u Stuttgartu u Saveznoj Republici Njemačkoj u 1969. godini a šesti u Libanonu 1973.

Posljednji sastanak svih učesnika kongresa bio je na prijemu kod predsjednika gradske skupštine Ljubljane.

Za cijelo vrijeme trajanja kongresa bio je organiziran posebni program za pratioce aktivnih učesnika tzv. »program za dame« koji je obuhvaćao posjet znamenitostima grada Ljubljane i okolice.

Treći, postkongresni dio, sadržao je nekoliko aktivnosti:

1. demonstraciju spašavanja unesrećenog speleologa pomoću vitla 17. IX 1965. u Rakovom Škocjanu, koju su izveli članovi Društva za reziskovanje jam Slovenije;

Sa svečanog otvorenja
IV međunarodnog spe-
leološkog kongresa u
»Koncertnoj dvorani«
Postojnske jame

2. ekskurzije u dinarski krš:

17.—22. IX Ljubljana—Šibenik—Ljubljana;

17.—26. IX Ljubljana—Dubrovnik i

17.—29. IX Ljubljana—Dubrovnik—Sarajevo—Ljubljana.

Izvanredno dobroj organizaciji Kongresa mnogo su pridonijeli i prevodioci koji su simultano prevodili na njemački, francuski, engleski, talijanski, ruski jezik pa i na esperanto.

Ovom je kongresu prisustvovalo oko 450 učesnika iz 26 država od čega je bilo samo iz Jugoslavije oko 70 učesnika. Iz Republike Hrvatske bilo je 13 učesnika i to:

Ivo Baučić — Speleološko društvo Hrvatske, Zagreb

Mirko Malez — Speleološko društvo Hrvatske, Zagreb

Mirko Markulin — Speleološko društvo Hrvatske, Zagreb

Grga Novak — JAZU, Zagreb

Branimir Gušić — JAZU, Zagreb

Beatrica Đulić — JAZU, Zagreb

Ivan Bralić — Zavod za zaštitu prirode, Zagreb

Srećko Božičević — Geološki institut, Zagreb

Ivan Meštrov — Zoologijski zavod, Zagreb

Vladimir Božić — Komisija za speleologiju Planinarskog saveza Hrvatske, Zagreb

Slavko Smolec — Komisija za speleologiju Planinarskog saveza Hrvatske, Zagreb

Veljko Šegrc — Speleološki Odsjek planinarskog društva »Željezničar«, Zagreb

Franjo Nikolić — Dubrovnik.

Na svečanom otvorenju kongresa u Postojnskoj jami bilo je prisutno i petnaestak planinara-speleologa iz Zagreba.

U pripremama za ovaj kongres učestvovali su i speleolozi iz Hrvatske. Dr Mirko Malez uredio je poseban speleološki broj »Prirode«, a u izdanju Speleološkog društva Hrvatske »Cerovačke pećine« s prilogom fotografija i nacрта koje su dali planinari-speleolozi iz Zagreba. Za kongresnu speleološku izložbu u Ljubljani dao je svoje eksponate i naš član ing. Srećko Božičević.